

Stručné porovnanie začlenenia a kompetencií vybraných ústredných orgánov štátnej správy s ich partnerskými úradmi v porovnateľných krajinách (Belgicko, Dánsko, Fínsko, Holandsko, Írsko) a s niektorými ďalšími krajinami EÚ

Štatistický úrad

V porovnateľných krajinách majú štatistické úrady v podstate rovnaké kompetencie ako slovenský štatistický úrad. V zásade existujú ako samostatné orgány štátnej správy alebo polovládne orgány patriace pod ministerstvo. Národná štatistika je okrem štatistického úradu tvorená spravidla aj inými rezortmi a inštitúciami.

- *Švédsko, Rakúsko, Portugalsko* – samostatné orgány štátnej správy
- *Fínsko, Dánsko, Belgicko, Luxembursko, Holandsko, Veľká Británia, Nórsko* – podriadené rôznym ministerstvám (financií / hospodárstva / ekonomiky a obchodu)
- *Írsko* – Úrad je v pôsobnosti predsedu vlády, podmienky vedenia úradu určí premiér spolu s ministrom financií.

Úrad geodézie, kartografie a katastra

V porovnateľných krajinách sa pod pojmom „kataster nehnuteľností“ rozumie zväčša len evidovanie nehnuteľností, a nie aj rozhodovanie o právach k nehnuteľnostiam. Rozhodovanie o týchto právach je zverené výhradne súdom. V Slovenskej republike je tento systém zintegrovaný a zahraničím hodnotený ako výhodnejší. Partnerské úrady v porovnávaných krajinách sú zväčša začlenené pod ministerstvá.

- *Dánsko* – Úrad podlieha priamo pod ministerstvo životného prostredia, ale existujú až 3 registre nehnuteľností, ktoré historicky patria každý pod úplne iné ministerstvo, pričom ani jedno z ministerstiev nie je ochotné vzdať sa svojich kompetencií. Spôsob financovania je podobný slovenským príspevkovým organizáciám s rozdielom, že úrad uzatvára zmluvu s vládou na niekoľko rokov.
- *Švédsko* – Úrad patrí pod ministerstvo vnútra, vyše 1/3 svojho rozpočtu získava poskytovaním poradenského a informačného servisu v oblasti geodézie, kartografie a katastra.
- *Fínsko* – Kompetencie v danej oblasti má vo Fínsku nezávislá samostatne riadená organizácia, ktorá je súčasťou centrálnej štátnej správy a ktorá je subjektom ministerstva poľnohospodárstva a lesníctva. Organizácia si 50% nákladov zarába sama v rámci predmetu svojej činnosti.
- *Holandsko* – Zriadené sú nezávislé administratívne úrady, ktoré patria pod ministerstvo pre výstavbu a životné prostredie. Tieto verejno-právne inštitúcie nie sú súčasťou ŠS. Zodpovednosť za kataster má vláda.
- *Írsko* – V tejto oblasti je kompetentný orgán ŠS patriaci pod ministerstvo financií. Na prevažnú časť svojich výdavkov si úrad zarába sám.

Úrad jadrového dozoru

Kompetencie úradu sú vo všetkých porovnávaných krajinách prevažne rovnaké. Krajiny, ktoré nemajú jadrovú elektrárňu, nemajú ani takýto úrad.

- *Dánsko* - V Dánsku nie je atómová elektrárňu, neexistuje žiadny podobný úrad, v tejto oblasti sa vedú len výskumy.

- *Fínsko* – Základné kompetencie slovenského úradu pre jadrový dozor patria vo Fínsku pod ministerstvo obchodu a priemyslu a ministerstvo hospodárstva.
- *Írsko* – Inštitút jadrovej ochrany podlieha ministerstvu životného prostredia, má 12 členov, ktorých vymenúva minister, šesť z nich vymenováva organizácie pôsobiace v oblasti jadrového dozoru.

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo

Kompetencie slovenského úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo sú v porovnávaných krajinách decentralizované a rozdelené medzi viaceré ministerstvá. V severských krajinách je historicky zakotvený systém prierezových vládnych organizácií, ktoré sú súčasťou štátnej správy.

- *Švédsko, Fínsko* – Pôsobnosť v danej oblasti majú zväčša neštátne, verejnoprospešné vládne agentúry, ktoré dostávajú až 60% príspevok zo štátneho rozpočtu.
- *Dánsko* – Nefunguje tu žiadna inštitúcia s presne rovnakými právomocami, ako má slovenský úrad. Najväčšia podobnosť nášho úradu je s *Danish Standard Association*, ktorá je podriadená ministerstvu vedy, technológie a inovácií. Je to neštátna nezisková organizácia čiastočne financovaná týmto ministerstvom.
- *Holandsko* – V oblasti štátnej politiky kvality a normalizácie pôsobia až štyri ministerstvá: ministerstvo práce a sociálnych vecí, ministerstvo dopravy, verejných prác a manažérstva vodných zdrojov, ministerstvo hospodárstva. Koordinácia notifikácie technických predpisov v neharmonizovanej oblasti slobodného pohybu tovaru je v kompetencii ministerstva zahraničných vecí a ministerstva spravodlivosti. Predmetom kritiky zo strany Európskej komisie pre prípadný vstup Holandska do EÚ je aj fakt, že národný normalizačný orgán je nezávislá verejnoprospešná organizácia a národný metrologický inštitút je súkromná organizácia s právom vydávať všeobecne záväzné právne predpisy.
- *Írsko* – Úrad patrí pod ministerstvo podnikania, obchodu a zamestnanosti. Vydávanie certifikátov a známkov kvality je v Írsku na štátnom, a nie komerčnom základe, ako je to napríklad v USA.

Úrad pre verejné obstarávanie

Inštitucionálna úprava kompetencií v porovnávaných krajinách nie je jednotná. Platné smernice EÚ upravujúce nadlimitné obstarávanie v zásade dávajú štátom voľnú ruku pri tvorbe vlastnej legislatívy. Tvorba podlimitného obstarávania je výlučne v jurisdikcii každého štátu, nesmie však byť v rozpore so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva. Vo väčšine porovnávaných krajín má úrad pre verejné obstarávanie priamu funkčnú súvislosť s úradmi hospodárskej súťaže alebo dokonca špecializovanými súdmi.

- *Dánsko* – Legislatíva verejného obstarávania je súčasťou legislatívy hospodárskej súťaže. Úrad pre hospodársku súťaž je podriadený ministerstvu hospodárstva a obchodu.
- *Rakúsko* – Osobitný úrad pracuje ako kvázi súdny orgán (odvolanie o rozhodnutí úradu sa podáva na Najvyššom súde). Patrí pod ministerstvo hospodárstva a práce. Všetky podania sa riešia najprv na krajinskej úrovni a potom na spolkovej. Evidenciu podnikateľov vedie združenie ANKO s.r.o.
- *Švédsko* – Kompetencie v danej oblasti má nezávislý verejný orgán patriaci pod ministerstvo financií.
- *Fínsko* – Sesterský úrad patrí pod ministerstvo obchodu a priemyslu. Rozhodovanie o sporoch medzi účastníkmi prináleží obchodnému súdu, ktorý je samostatnou súčasťou fínskeho súdnictva.
- *Írsko* – Verejné obstarávanie je v kompetencii ministerstva financií. Nadlimitné obstarávanie je regulované formou nariadenia, podlimitné upravuje tzv. zelená kniha

určená pre verejný sektor, ktorá je základom pre ďalší právny postup zo strany poškodeného účastníka.

- *Nórsko* – V oblasti verejného obstarávania pôsobia špecializované vládne agentúry s činnosťou pre príslušný rezort v spolupráci so súdmi. Sú podriadené ministerstvu obchodu a priemyslu.

Úrad priemyselného vlastníctva

V porovnávaných krajinách je spravidla zriadený osobitný úrad začlenený pod ministerstvá s prevažne rovnakými základnými kompetenciami ako má slovenský úrad priemyselného vlastníctva. Okrem osobitných úradov bol v rámci EÚ zriadený nadnárodný Európsky patentový úrad pre európske patenty. Rozdelenie kompetencií je nasledovné:

- *Dánsko* – Osobitný úrad je podriadený ministerstvu ekonomiky a obchodu.
- *Fínsko* – Kompetencie v danej oblasti patria pod ministerstvo obchodu a priemyslu.
- *Holandsko* – Úrad je začlenený pod ministerstvo ekonomických záležitostí.
- *Írsko* – Nezávislý štatutárny úrad patrí pod ministerstvo podnikania, obchodu a zamestnanosti. Je pod dohľadom kontrolóra pre patenty.

Správa štátnych hmotných rezerv

Vo väčšine porovnateľných krajín pracujú podobné inštitúcie na báze agentúrneho systému. Väčšinou existujú dva typy agentúr: agentúry zamerané na riešenie krízových situácií a samostatné agentúry na riešenie ropnej krízy. Kompetencie sú zväčša rozdelené medzi ministerstvo, agentúru a štatistický úrad (okrem Fínska).

- *Dánsko, Holandsko, Švédsko, Írsko* – Prevažujú agentúry zabezpečujúce činnosti v oblasti núdzových zásob ropy.
- *Fínsko* - Kompletne krízové riadenie štátu rieši národná agentúra, čo v je v slovenskej republike v náplni odboru krízového manažmentu ministerstva hospodárstva. V porovnaní so slovenskou správou hmotných rezerv má táto národná agentúra širšie právomoci.

Protimonopolný úrad

Vo všetkých porovnateľných krajinách je postavenie protimonopolného úradu rozdielne, ide však o nezávislé úrady začlenené spravidla pod ministerstvá, s takmer úplne rovnakými kompetenciami v oblasti hospodárskej súťaže, ako má slovenský protimonopolný úrad.

- *Dánsko* - Kompetencie úradu patria pod ministerstvo ekonomiky a obchodu. Sú rozdelené medzi päť podriadených oddelení. Okrem hospodárskej súťaže je úradu pridelená aj časť kompetencií štátnej pomoci, verejného obstarávania a ochrany spotrebiteľa.
- *Fínsko* – Úrad je inštitucionálne začlenený pod ministerstvo obchodu a priemyslu.
- *Holandsko* – Kompetencie úradu spadajú pod ministerstvo ekonomických záležitostí.
- *Írsko* - Úrad získal postavenie podobné ako je to v prípade súdov, spadá pod ministerstvo podnikania, obchodu a zamestnanosti.
- *Nórsko* – Kompetencie úradu spadajú pod ministerstvo práce a štátnej správy.

Úrad pre štátnu pomoc

V každej z porovnateľných krajín je zriadený úrad, alebo koordinačná jednotka štátnej pomoci. Ich kompetencie sú prevažne rovnaké.

- *Dánsko* – Úrad je začlenený pod ministerstvo ekonomiky a obchodu a je súčasťou inštitúcií hospodárskej súťaže.
- *Fínsko* – Koordinačná jednotka štátnej pomoci patrí pod ministerstvo obchodu a priemyslu.

- *Írsko* – V podstate každé ministerstvo alebo odbor má svoje vlastné schémy štátnej pomoci, za ktoré je zodpovedné. Celkovo štátnu pomoc zastrešuje odbor podnikania, obchodu a zamestnanosti, ktorý je koordinačným a poradenským orgánom v tejto oblasti.
- *Švédsko* – Obchodná divízia je začlenená pod ministerstvo priemyslu, zamestnanosti a komunikácie.

Telekomunikačný úrad

SR je členom IRG (Independent regulators group) a pozorovateľom v ERG (European regulators group). Vo väčšine štátov EÚ vykonávajú celý rozsah kompetencií nezávislé regulačné orgány (Nemecko, Rakúsko, Grécko, Írsko), v ostatných štátoch sa delia s príslušným ministerstvom. Ich čerpanie zo štátneho rozpočtu je minimálne (max 15%).

- *Dánsko* – Kompetencie sú v pôsobnosti ministerstva vedy, techniky a inovácií a Národnej IT a Telekomunikačnej agentúry (národný regulačný orgán). Prostriedky zo ŠR orgán spravidla vôbec nečerpá.
- *Fínsko* – V pôsobnosti ministerstva dopravy a komunikácií a národného regulačného orgánu FICORA.
- *Švédsko* - Národný regulačný orgán vykonáva sám všetky činnosti v oblasti telekomunikácií.
- *Holandsko* – Kompetencie rozdelené medzi ministerstvo dopravy a národný regulačný orgán OPTA.
- *Írsko* - Telekomunikačný úrad vykonáva sám všetky regulačné činnosti v tejto oblasti.

Poštový úrad

V porovnateľných krajinách sa poštové úrady líšia rôznymi základnými kompetenciami, ako aj rôznym inštitucionálnym začlenením. Vo väčšine týchto krajín si úrady svoje náklady pokrývajú vlastnou činnosťou, len zriedka príjmom zo ŠR. Hlavným zdrojom ich príjmov sú telekomunikačné poplatky.

- *Belgicko* - Regulačný polovládny orgán s čiastočnou správnu autonómiou je súčasťou iného regulačného orgánu. Orgán je reprezentovaný a riadený ministrom. Predsedu ustanovuje kráľ na návrh príslušného ministra, minister mu deleguje časť svojich každodenných povinností.
- *Dánsko* - Regulačný orgán pre poštové služby je ÚOŠS a patrí pod ministerstvo dopravy. Je rozdelený na tri časti. Riaditeľ úradu ustanovuje minister. Je financovaný plne zo štátneho rozpočtu.
- *Fínsko* – Kompetencie spadajú pod nezávislý regulačný orgán, ktorý je súčasťou iného regulačného orgánu.
- *Holandsko* - Regulačný orgán ŠS pre poštové služby je súčasťou iného regulačného orgánu a je podriadený ministerstvu ekonomických záležitostí.
- *Írsko* - Nezávislý regulačný orgán tvoria traja komisári, ktorých ustanovuje minister pre verejné podnikanie so súhlasom ministra financií.
- *Švédsko* - Nezávislý štátny regulačný orgán pre poštové služby je súčasťou iného regulačného orgánu. Generálny riaditeľ je volený vládou.

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví

Regulačné úrady vo všetkých porovnávaných krajinách, ako aj v krajinách EÚ sú združené do organizácie CEER (Council of European Energy Regulators). Táto organizácia koordinuje činnosť národných regulátorov. Kompetencie spadajú pod nasledujúce ministerstvá:

- *Holandsko* – ministerstvo hospodárstva v rámci protimonopolného úradu
- *Švédsko* – nezávislý orgán ÚŠS

- *Nórsko* – ministerstvo pre ropu a energiu
- *Dánsko* – ministerstvo hospodárstva a obchodu
- *Fínsko* – ministerstvo obchodu a priemyslu
- *Írsko* - nezávislý orgán ÚŠS

Úrad pre ochranu osobných údajov

Každá krajina EÚ má zriadený nezávislý orgán, ktorý je zodpovedný za dozor nad ochranou osobných údajov. Osobitné postavenie má Article 29 Working group, poradný orgán Európskej komisie, ktorý vydáva právne predpisy pre oblasť ochrany osobných údajov, záväzné pre členské krajiny EÚ.

Dánsko – vládny orgán, ktorý patrí pod ministerstvo spravodlivosti. Úrad vedie vedúci úradu, ktorý musí byť sudca a šesť členov volených ministrom spravodlivosti.